

- Pišút I. (1982): Die Verbreitung der Flechte *Cladonia portentosa* (Dufour) Coem. in der Tschechoslowakei. – *Preslia* 54: 193–199.
- Pišút I., Guttová A., Lackovičová A. & Lisická E. (1998): Lichenizované huby (lišajníky). – In: Marhold K. & Hindák F. (eds), *Zoznam nižších a vyšších rastlín Slovenska*, 230–295. Veda, Bratislava.
- Pišút I., Guttová A., Lackovičová A. & Lisická E. (2001): Červený zoznam lišajníkov Slovenska. – In: Baláž D., Marhold K. & Urban P. (eds.), *Červený zoznam rastlín a živočíchov Slovenska*, 23–30, *Ochrana prírody* 20, Banská Bystrica.

MECHOROSTY ZAZNAMENANÉ BĚHEM 16. JARNÍHO SETKÁNÍ BRYOLOGICKO-LICHENOLOGICKÉ SEKCE ČBS VE SVATOŠSKÝCH SKALÁCH NA KARLOVARSKU

Bryophytes recorded during the 16th Spring Meeting of the Bryological and Lichenological Section of the CBS in Svatošské skály near Karlovy Vary (W Bohemia)

Jan Kučera (ed.)¹, Beata Cykowska², Svatava Kubešová³, Věra Kučerová⁴, Alžběta Manukjanová¹, Ivana Marková⁵, Eva Mikulášková⁶ & Eliška Vicherová¹

¹ Jihočeská Univerzita, Přírodovědecká fakulta, Branišovská 31, CZ–370 05 České Budějovice, e-mail: kucera@prf.jcu.cz; ² Laboratory of Bryology, W. Szafer Institute of Botany, Polish Academy of Sciences, Ul. Lubicz 46, PL–31-512 Kraków, Poland; ³ Botanické oddělení, Moravské zemské muzeum, Hviezdoslavova 29a, CZ–627 00 Brno; ⁴ Mydlovary 23, CZ–373 49; ⁵ Správa NP České Švýcarsko, Pražská 52, CZ–407 46 Krásná Lípa; ⁶ Masarykova Univerzita Brno, Ústav botaniky a zoologie, Kotlářská 2, CZ–611 37 Brno

Abstract: 215 bryophytes recorded and/or collected during the 16th Spring Meeting of the Bryological and Lichenological Section near Karlovy Vary in Western Bohemia are listed. The most interesting record was the re-discovery of putatively vanished species *Hennediella heimii*. Other notable records (*Orthotrichum pulchellum*, *Riccardia chamedryfolia*, *Cleistocarpidium palustre*, *Kurzia pauciflora*, *Cephalozia loitlesbergeri*) are discussed.

Keywords: bryoflora, Western Bohemia

Jarní setkání Bryologicko-lichenologické sekce mělo letos základnu ve Svatošských skalách na Ohři u Karlových Varů. Karlovarsko s výjimkou božidarské části Krušných hor (a stejně tak přilehlé Sokolovsko a Chebsko, kam směřovala část našich exkurzí) patří k bryologicky nejméně prozkoumaným oblastem České republiky, proto „mechařsky“ orientovaná část účastníků setkání přijela na místo prakticky bez jakýchkoli předběžných očekávání či předsudků. Za většinu konkrétních tipů k návštěvě lokalit tak vdčíme zejména Vladimíru Melicharovi (AOPK Karlovy Vary), přestože asi bylo možné malé množství náhodných historických údajů vyexcerpovat z literatury.

Exkurze byly vedeny cíleně do míst, kde historicky žádný ucelený bryofloristický průzkum neproběhl, tedy mimo vlastní Krušné hory (které ostatně ještě v době setkání ležely částečně pod sněhovou pokrývkou) a CHKO Slavkovský les. Rozsah našeho průzkumu při exkurzi 17. 4. 2009 byl výrazně poznamenán vytrvalým deštěm, proto zde musí být soupis druhů považován za značně neúplný.

Seznam navštívených lokalit [List of visited sites]

1. (okr. K. Vary): sutě nad Ohří na západních svazích Vysokého hřbetu ca 1 km sz. Svatošských skal [N50°11'45"–50°11'55", E12°49'20"–12°49'30", kv. 5842b, 430–550 m], 16. 4. 2009. Žulová kamenná moře, oddělná smíšenými a jehličnatými lesními porosty.

2. (okr. K. Vary): Svatošské skály: břehové porosty převážně vrb a olší při pravém břehu Ohře, žulové skály při cestě a okolí lesních cest v okolí asi 0,5 km od tur. restaurace [N50°11'25"–50°11'45", E12°47'50"–12°49'10", kv. 5842b, 380–450 m], 16. – 19. 4. 2009.
3. (okr. K. Vary): Těšetice, opuštěný čedičový lom 0,5 km jjz. obce [N50°09'23"–30", E13°04'54"–13°05'00", kv. 5844a, 660 m], 17. 4. 2009.
4. (okr. K. Vary): Andělská Hora, zřícenina hradu na znělcové homoli [N50°12'18–21", E12°57'46–53", kv. 5743d, 660–720 m], 17. 4. 2009.
5. (okr. Sokolov): slatiniště 0,5 km jz. od zámku Kamenný Dvůr u Kynšperka n. Ohří [N50°06'02–06", E12°31'45–49", kv. 5841c, ca 450 m], 18. 4. 2009
6. (okr. Cheb): PR Mechové údolí, 0,7–1 km z.–zsz. obce Brtná u Dolního Žandova [N50°00'25–42", E12°30'50"–12°31'07", kv. 5941c, 570–610 m], 18. 4. 2009
7. (okr. Cheb): Katřina, NPR Soos, částečně odtěžené slatiniště s minerálními vývěry [N50°08'49–50°09'13", E12°23'35"–12°24'15", kv. 5840ac, 440 m], 19. 4. 2009.

Přehled zaznamenaných druhů [List of recorded species]

Nalezené druhy byly zaznamenávány obvykle pouze vedoucím exkurze na škrtačí seznamy za spolupráce s ostatními účastníky, pouze význačné druhy byly dokladovány.

The species were as a rule recorded into the recording cards only by the guide of the particular excursion in co-operation with the rest of the participants; only important taxa were intentionally herbarized.

Not. – zaznamenaný, nedokladovaný druh [species only noted on recording cards]; herb. – herbář autora [herbarium of the respective author]. Zkratky autorů a sběratelů, příp. mezinárodní akronym dokladového herbáře [Abbreviations of the author, with the internatl. acronym of respective herbarium where applicable]: **JK** – Jan Kučera (herb. CBFS), **BC** – Beata Cykowska (herb. KRAM), **EM** – Eva Míkulášková (priv. herb.), **EV** – Eliška Vicharová (herb. CBFS), **IM** – Ivana Marková (priv. herb.), **SK** – Svatava Kubešová (herb. BRNM), **VK** – Věra Kučerová (herb. CBFS).

Nomenklatura taxonů a stupeň ohrožení jsou uváděny podle práce Kučera & Váňa (2005).

Lokalita [locality]	1	2	3	4	5	6	7
<i>Anastrophyllum minutum</i>	not.	not.					
<i>Aneura pinguis</i>					JK, SK, BC	SK, BC	
<i>Bazzania trilobata</i> var. <i>trilobata</i>		not.				BC	not.
<i>Blasia pusilla</i>		not.					
<i>Calypogeia fissa</i> [LR-nt]						EM, BC	JK
<i>Calypogeia integristipula</i>		BC				IM	EV
<i>Calypogeia muelleriana</i>						BC	
<i>Calypogeia neesiana</i>						not.	
<i>Calypogeia sphagnicola</i> [LC-att]					BC		
<i>Cephalozia bicuspidata</i>		VK				BC	BC
<i>Cephalozia connivens</i>						BC	
<i>Cephalozia loitlesbergeri</i> [VU]						JK	
<i>Cephalozia lunulifolia</i>					BC	BC	
<i>Cephaloziella divaricata</i>	EV						
<i>Cephaloziella rubella</i>		VK					
<i>Cephaloziella spinigera</i> [VU]							JK
<i>Chiloscyphus coadunatus</i>		not.		not.	BC	BC	
<i>Chiloscyphus polyanthos</i> var. <i>pallescens</i> [LC-att]					EV, BC, IM	IM	
<i>Chiloscyphus profundus</i>		BC			BC	not.	BC
<i>Diplophyllum albicans</i>		BC, VK				IM	
<i>Gymnocolea inflata</i>		VK					BC
<i>Kurzia pauciflora</i> [VU]						JK	
<i>Lepidozia reptans</i>	not.	BC, VK				BC	not.
<i>Lophozia barbata</i>	not.			SK			

Lokalita [locality]	1	2	3	4	5	6	7
<i>Lophozia ventricosa</i> var. <i>silvicola</i> [LC-att]	JK, EV	VK					
<i>Marchantia polymorpha</i> subsp. <i>polymorpha</i>							not.
<i>Metzgeria furcata</i>				not.			
<i>Mylia anomala</i>						JK, BC	
<i>Nardia scalaris</i>		VK					
<i>Pellia epiphylla</i>						BC	
<i>Plagiochila porelloides</i>				SK			
<i>Porella platyphylla</i>				not.			
<i>Ptilidium ciliare</i>	not.		not.			BC	
<i>Ptilidium pulcherrimum</i>	not.	not.				not.	
<i>Radula complanata</i>		not.					
<i>Riccardia chamedryfolia</i> [EN]						JK	
<i>Riccardia latifrons</i> [LC-att]						SK, BC	
<i>Riccardia multifida</i> [LC-att]						JK, EV, EM	
<i>Scapania nemorea</i>		not.					
<i>Scapania undulata</i>		not.				not.	
<i>Tritomaria exsectiformis</i> [LC-att]		VK					
<i>Tritomaria quinquedentata</i>				EM, SK, IM			
<i>Amblystegium humile</i> [LC-att]					JK		
<i>Amblystegium radicale</i> [LC-att]						JK, EM, IM	
<i>Amblystegium serpens</i>		VK	not.	not.	IM	not.	IM
<i>Amphidium mougeotii</i>				JK			
<i>Andraea rupestris</i>				not.			
<i>Anomodon viticulosus</i>				not.			
<i>Atrichum undulatum</i> var. <i>undulatum</i>	not.	BC			BC	not.	
<i>Aulacomnium androgynum</i>	not.	not.					not.
<i>Aulacomnium palustre</i>					BC	BC	BC
<i>Barbula convoluta</i>		not.		not.			
<i>Barbula unguiculata</i>		not.	not.				
<i>Bartramia pomiformis</i>	EV	not.		SK			
<i>Brachythecium albicans</i>			SK				
<i>Brachythecium campestre</i> [DD]							JK, EV, EM
<i>Brachythecium glareosum</i>				JK			
<i>Brachythecium oedipodium</i> [LC-att]	not.					JK	
<i>Brachythecium plumosum</i>		not.					
<i>Brachythecium populeum</i>		BC					
<i>Brachythecium reflexum</i>					BC		
<i>Brachythecium rivulare</i>		VK			SK	not.	
<i>Brachythecium rutabulum</i>	not.	not.	not.	not.	BC	not.	not.
<i>Brachythecium salebrosum</i>		not.				not.	IM
<i>Brachythecium velutinum</i>		not.	not.	not.			
<i>Bryoerythrophyllum recurvirostrum</i>		not.		not.			
<i>Bryum argenteum</i>		not.	SK, IM	not.		not.	
<i>Bryum bimum</i>			EM, IM				
<i>Bryum caespiticium</i>			not.	not.			
<i>Bryum capillare</i>		not.	EV	not.			

Lokalita [locality]	1	2	3	4	5	6	7
<i>Bryum dichotomum</i> agg.			not.				
<i>Bryum moravicum</i>		VK					
<i>Bryum pallescens</i>		not.	not.	not.			
<i>Bryum pseudotriquetrum</i>					not.		
<i>Buxbaumia aphylla</i> [VU]	not.						
<i>Calliergon cordifolium</i>					not.	BC	BC
<i>Calliergonella cuspidata</i>			not.		JK, SK, BC	BC	BC
<i>Campylium stellatum</i> [LR-nt]					SK, IM	not.	
<i>Campylopus introflexus</i>						EM, BC	JK, EV, EM, BC
<i>Ceratodon purpureus</i>	JK	not.	not.	not.	not.		BC
<i>Cirriphyllum piliferum</i>				SK			
<i>Cleistocarpidium palustre</i> [VU]						JK, EV, EM, BC, IM, SK	
<i>Climacium dendroides</i>				not.	not.	not.	not.
<i>Ctenidium molluscum</i>				not.			
<i>Cynodontium bruntonii</i> [LC-att]	not.						
<i>Cynodontium polycarpon</i>	EV						
<i>Cynodontium strumiferum</i>		not.		JK, IM			
<i>Dicranella cerviculata</i>							JK, EV, IM
<i>Dicranella heteromalla</i>	not.	BC			BC	not.	BC
<i>Dicranoweisia cirrata</i>	JK	VK					BC
<i>Dicranum flagellare</i> [LC-att]						IM	
<i>Dicranum fulvum</i> [LC-att]		VK					
<i>Dicranum montanum</i>		VK				not.	not.
<i>Dicranum polysetum</i>						BC	BC
<i>Dicranum scoparium</i>	not.	BC	SK	not.	BC	BC, IM	not.
<i>Dicranum tauricum</i>		VK					
<i>Didymodon ferrugineus</i>				not.			
<i>Didymodon rigidulus</i> var. <i>rigidulus</i>		not.		not.			
<i>Drepanocladus aduncus</i>			not.				EV
<i>Encalypta streptocarpa</i>				IM			
<i>Encalypta vulgaris</i>			not.				
<i>Eurhynchium angustirete</i>		not.			BC		
<i>Eurhynchium hians</i>		VK		not.	BC		
<i>Eurhynchium praelongum</i>					SK		
<i>Eurhynchium striatum</i> [LC-att]		not.			IM		IM
<i>Funaria hygrometrica</i>			not.				
<i>Grimmia donniana</i>				JK			
<i>Grimmia hartmanii</i>				not.			
<i>Grimmia laevigata</i>				EV			
<i>Grimmia longirostris</i>				IM			
<i>Grimmia ovalis</i>				EV, EM, IM			
<i>Grimmia pulvinata</i>		not.	IM	not.			
<i>Grimmia trichophylla</i> [LR-nt]		VK					
<i>Hedwigia ciliata</i>	not.	BC		IM			
<i>Hennediella heimii</i> [DD-va]							JK, EV, EM
<i>Herzogiella seligeri</i>		not.				not.	
<i>Heterocladium heteropterum</i>		not.					

Lokalita [locality]	1	2	3	4	5	6	7
<i>Homalothecium lutescens</i>			IM	EM			
<i>Homalothecium sericeum</i>				not.			
<i>Hylocomium splendens</i>				not.		not.	
<i>Hypnum andoi</i>	not.	BC					BC
<i>Hypnum cupressiforme</i> var. <i>cupressiforme</i>	not.	BC	not.	not.	BC	JK, BC	BC
<i>Hypnum cupressiforme</i> var. <i>lacunosum</i>			EV	not.			
<i>Hypnum cupressiforme</i> var. <i>subjulaceum</i> [LR-nt]		VK					
<i>Hypnum jutlandicum</i>		not.				EM, BC, IM	
<i>Hypnum pratense</i> [LR-nt]					JK, EM, SK, IM		
<i>Leptodictyum riparium</i>			EM				
<i>Leskea polycarpa</i>		not.					
<i>Leucobryum glaucum</i>						BC	not.
<i>Mnium hornum</i>		BC				BC	not.
<i>Mnium marginatum</i>				not.			
<i>Mnium stellare</i>				IM			
<i>Orthodontium lineare</i>							JK, EV
<i>Orthotrichum affine</i>		BC, IM			BC		BC, IM
<i>Orthotrichum anomalum</i>			not.	not.			
<i>Orthotrichum diaphanum</i>		BC					
<i>Orthotrichum obtusifolium</i>		IM					
<i>Orthotrichum pulchellum</i> Brunt. [-]		IM					
<i>Orthotrichum pumilum</i>		BC, IM					IM
<i>Orthotrichum speciosum</i>		BC, IM				EM	
<i>Orthotrichum stramineum</i>						not.	
<i>Orthotrichum striatum</i> [LR-nt]							IM
<i>Plagiomnium affine</i>	not.		SK	not.	not.		
<i>Plagiomnium cuspidatum</i>				SK			
<i>Plagiomnium elatum</i> [LC-att]					SK, BC		
<i>Plagiomnium ellipticum</i> [LC-att]					IM	not.	
<i>Plagiomnium undulatum</i>		BC		not.			
<i>Plagiothecium curvifolium</i>	not.	not.					not.
<i>Plagiothecium denticulatum</i> var. <i>denticulatum</i>		BC			JK, SK	IM	BC
<i>Plagiothecium laetum</i>	not.	BC			BC	not.	
<i>Pleuridium subulatum</i>					IM		IM
<i>Pleurozium schreberi</i>	not.	not.	SK			BC	not.
<i>Pogonatum aloides</i>		not.					
<i>Pogonatum urnigerum</i>		not.	not.				
<i>Pohlia annotina</i>						not.	
<i>Pohlia cruda</i>	not.	not.		IM			
<i>Pohlia nutans</i> subsp. <i>nutans</i>	not.	BC				BC	JK, BC
<i>Pohlia wahlenbergii</i> var. <i>wahlenbergii</i>		not.	IM				
<i>Polytrichastrum formosum</i>	not.	not.		SK		BC	BC
<i>Polytrichum commune</i>		BC				BC	not.
<i>Polytrichum juniperinum</i>	not.	not.	not.				not.
<i>Polytrichum piliferum</i>	not.		not.	not.		not.	BC
<i>Polytrichum strictum</i>					BC	BC, IM	not.
<i>Pseudoleskeella nervosa</i>							IM
<i>Pseudotaxiphyllum elegans</i>	not.	not.					

Lokalita [locality]	1	2	3	4	5	6	7
<i>Pterygoneurum ovatum</i>			not.				
<i>Pylaisia polyantha</i>		not.					
<i>Racomitrium heterostichum</i>	not.			not.			
<i>Racomitrium microcarpon</i>	not.						
<i>Rhizomnium punctatum</i>		not.					
<i>Rhynchostegium murale</i>		not.		IM			
<i>Rhytidiadelphus loreus</i>		not.					
<i>Rhytidiadelphus squarrosus</i>		not.		SK	BC		not.
<i>Rhytidiadelphus subpinnatus</i> [LC-att]		EM					
<i>Rhytidiadelphus triquetrus</i>		not.		not.		BC	
<i>Sanionia uncinata</i>				SK			
<i>Schistidium crassipilum</i>		not.	not.	not.			
<i>Schistidium robustum</i>		VK	EM				
<i>Schistostega pennata</i>						JK, SK	
<i>Scleropodium purum</i>		not.		not.	BC		not.
<i>Scorpidium cossonii</i> [LR-nt]					not.		
<i>Seligeria recurvata</i>				EM			
<i>Sphagnum capillifolium</i>		not.				BC, IM	not.
<i>Sphagnum cuspidatum</i>							not.
<i>Sphagnum denticulatum</i>						EV, BC	
<i>Sphagnum fallax</i>						SK, BC	not.
<i>Sphagnum fimbriatum</i>					EV		EM, SK
<i>Sphagnum flexuosum</i>						not.	not.
<i>Sphagnum girgensohnii</i>					SK	not.	
<i>Sphagnum magellanicum</i>						BC, IM	JK
<i>Sphagnum palustre</i>					JK, EM, SK, BC, IM	BC	not.
<i>Sphagnum papillosum</i>					not.	IM	JK, EV
<i>Sphagnum quinquefarium</i>						BC, IM	
<i>Sphagnum rubellum</i>						JK	not.
<i>Sphagnum russowii</i>							not.
<i>Sphagnum squarrosus</i>					not.		not.
<i>Sphagnum subnitens</i> [LC-att]						JK, EV, SK, BC, IM	
<i>Sphagnum subsecundum</i>						EM, IM	
<i>Sphagnum teres</i>					JK, EV, SK, IM	SK	not.
<i>Sphagnum warnstorffii</i> [LR-nt]					SK, IM, BC		
<i>Straminergon stramineum</i>					SK, BC	BC	not.
<i>Syntrichia calcicola</i>			IM	not.			
<i>Syntrichia ruralis</i>				not.			
<i>Tetraphis pellucida</i>	not.	BC, VK				not.	not.
<i>Thuidium abietinum</i> var. <i>abietinum</i>			IM				
<i>Thuidium tamariscinum</i>		not.					
<i>Tomentypnum nitens</i> [LR-nt]					JK, EM, SK, IM		
<i>Tortella tortuosa</i>		not.		not.			
<i>Tortula acaulon</i> var. <i>acaulon</i>			EV, SK, IM				
<i>Tortula lanceola</i>			EV	not.			

Lokalita [locality]	1	2	3	4	5	6	7
<i>Tortula modica</i>			EV, EM, IM				
<i>Tortula muralis</i> var. <i>muralis</i>		not.		not.			
<i>Tortula subulata</i>			EM				
<i>Ulota bruchii</i>	JK	BC				EV, EM, BC	BC
<i>Warnstorfiya fluitans</i>							JK

Komentáře k nejvýznamnějším nálezům

Cephalozia loitlesbergeri VU

- okr. Cheb, Dolní Žandov, Brtná: PR Mechové údolí, ca 1 km z. osady Brtná u D. Žandova, horní část přechodového rašeliniště [S-42: M33 E3321.98, N5544.98, kv. 5941c] 580 m, 18. 4. 2009 leg. J. Kučera (13402, CBFS).

Z Českého lesa dosud neudávaný druh (Váňa 1985), v oblasti však byl nalezen nedaleko ve Slavkovském lese na rašeliništi Paterák.

Cephaloziella spinigera VU

- okr. Cheb, Františkovy Lázně, Kateřina: NPR Soos, otevřené přechodové rašeliniště ca 1 km sz. parkoviště v osadě Hájek [S-42: M33 E3313.89, N5561.30, kv. 5840a], 440 m, 19. 4. 2009 leg. J. Kučera (13422, CBFS), vtroušeně v porostu druhu *Calypogeia fissa*.

Typický druh vrchovišť a přechodových rašelinišť, v oblasti zatím známý jen z krušnohorských rašelinišť (Duda 1974).

Kurzia pauciflora VU

- okr. Cheb, Dolní Žandov, Brtná: PR Mechové údolí, ca 1 km z. osady Brtná u D. Žandova, horní část přechodového rašeliniště [S-42: M33 E3321.98, N5544.98, kv. 5941c], ca 580 m, 18. 4. 2009 leg. J. Kučera (13402, CBFS).

Z oblasti Českého lesa dosud neudávaný druh (Duda 1986), patrně však zejména vzhledem k neprozkoumanosti oblasti, protože na krušnohorských rašeliništích je druh nalézán vcelku pravidelně.

Riccardia chamedryfolia EN

- okr. Cheb, Dolní Žandov, Brtná: PR Mechové údolí, ca 1 km z. osady Brtná u D. Žandova, horní [S-42: M33 E3321.97, N5544.96, kv. 5941c] a střední [E3322.09, N5545.20] část přechodového rašeliniště 570–580 m, 18. 4. 2009 leg. J. Kučera (13401, 13406, CBFS).

Z oblasti Českého lesa rovněž dosud neudávaný druh (Váňa 1981); oproti historickým nálezům byly v poslední době zaznamenány lokality v severních Čechách (Bryonora 31: 28), Slezsku (Bryonora 33: 18) a na Šumavě (Bryonora 36: 27).

Cleistocarpidium palustre VU

- okr. Cheb, Dolní Žandov, Brtná: PR Mechové údolí, ca 0,7 km z. osady Brtná u D. Žandova, horní část postranního údolí poblíž lesní cesty [S-42: M33 E3322.22, N5544.78, kv. 5941c], ca 590 m, 18. 4. 2009 leg. J. Kučera (13410, CBFS); dtto na dalších místech postranního údolí až k soutoku (13407–9, CBFS); leg. B. Cykowska (9451, KRAM), E. Vicherová (CBFS), E. Mikulášková (priv. herb.), I. Marková (priv. herb.), S. Kubešová (BRNM).

Poměrně vzácný druh s těžištěm historického rozšíření na Českomoravské vrchovině (Novotný 1993). Nejblíže nové lokality byl sbírán Novotným ve Slavkovském lese poblíž obce Prameny v r. 1988, další údaje jsou až z Českého lesa a Brd.

Henediella heimii DD-va → DD

- okr. Cheb, Františkovy Lázně, Kateřina: NPR Soos, u minerálního pramene ‚Císařský pramen‘, ca 0,25 km s.–ssv. parkoviště v osadě Hájek [S-42: M33 E3314.52, N5560.72, kv. 5840c], 440 m, 19. 4. 2009 leg. J. Kučera (13412, CBFS), dtto leg. E. Vicherová, E. Mikulášková.

Konkurenčně slabý druh, rostoucí často na zasolených půdách, byl na našem území považován za neznámý vzhledem k více než 50 letům od posledního sběru. Prokazatelně byl sbírán Veselským

v okolí Kolína v roce 1858 (položka v PR), Velenovským v Modřanské rokli na území Prahy v roce 1900 (položka v PRC), Podpěrou na slaniscích mezi Rakvicemi a Podivínem v roce 1909 (položka v PR), Picbauerem u Jestřebí na Českolipsku v roce 1915 (položka v BRNM), Doležalem na rašelinné louce u Obcí u Brna v roce 1928 (položka v BRNU; položka sbíraná v roce 1957 na stejném místě však již druh neobsahovala), Lhotským u pramene Ambrožka v Lázních Kynžvart v roce 1949 (položka (BRNM) byla však R. Vaňkem mylně určena a později publikována jako *Leptodontium flexifolium*) a naposledy zřejmě S. Prátem ve Františkových Lázních u pramene Žofie v roce 1954 (položka v BRNM). Diplomová práce Hauptové (1978), obsahující revizi rodu *Pottia* uvádí ještě údaj, založený na mylném určení Velenovského položky z pražské Podbavy a nedoložené literární údaje Velenovského od padrt'ských rybníků a Podpěrovy ze skal Prosička u Jimramova (zcela nepravděpodobný údaj). Populace v okolí pramene nebyla rozsáhlá (max. několik dm²), avšak není s největší pravděpodobností bezprostředně ohrožena. Většina historických lokalit bohužel nebyla recentně ověřována, takže stanovení aktuálního stupně ohrožení u nás je zatím velmi obtížné.

Orthotrichum pulchellum Brunt.

- okr. Karlovy Vary, Doubí, Svatošské skály, areál letního podnikového tábora, 30 m za branou do tábora, na břehu Ohře [WGS-84: N50°11'36"; E12°48'37", kv. 5842b], ca 380 m, 16. 4. 2009 leg. I. Marková (18/2009, priv. herb.). Druh rostl 180 cm nad zemí, na kmenu *Acer pseudoplatanus* v místě těsně pod rozvětvením kosterních větví, orientován zsz., v bohatě plodné populaci o velikosti 1,5 cm², doprovázené druhy *Chiloscyphus profundus* a *Ceratodon purpureus*.

První nález druhu mimo Šluknovský výběžek. Tento atlantský druh se od poloviny 90. let minulého století šíří z pobřeží Atlantiku do vnitrozemí Evropy, v ČR byl poprvé nalezen v r. 2006 (Plášek & Marková 2007, 2008). Zdá se, že druh je v západní části Čech již více rozšířen, jak lze soudit i s ohledem na nálezy na německé straně Krušných hor (Müller 2004).

Poděkování

Autoři děkují V. Melicharovi (AOPK Karlovy Vary) za cenné tipy k návštěvě lokalit a osobní doprovod na lokalitě Soos, P. Tájkovi (CHKO Slavkovský les) za doprovod na lokalitě Mechové údolí a P. Krásovi (AOPK Karlovy Vary) za doprovod na lokalitě Kamenný Dvůr.

Summary

The 2009 Spring Meeting of the Bryological and Lichenological Section took place in the poorly bryologically explored Western Bohemia, with excursions heading towards potentially interesting sites in the districts of Karlovy Vary, Sokolov and Cheb.

The narrow valley of Ohře around our base in the Svatošské skály rocks near Karlovy Vary proved to be the species-richest locality (105 species) despite the relatively mineral-poor, acid granitic substrate. The most interesting record was the first West-Bohemian finding of the neophytic *Orthotrichum pulchellum*, known in the Czech Republic since 2006 in North Bohemia. Always pleasing is the discovery of *Buxbaumia aphylla*, found in the slopes among the screes above the river, and also notable was the amount of sub-oceanic mosses, distributed normally much more sparsely or only at higher altitudes in more eastern regions of the country (*Eurhynchium praelongum*, *Eurhynchium striatum*, *Rhytidiadelphus subpinnatus*, *Diplophyllum albicans*). Localities visited in order to the potentially interesting epilithic habitats on volcanites (Těšetice and Andělská Hora) did not bring any remarkable record, perhaps also because of the extremely rainy weather that prevented us from deeper survey. The last two days we spent on various types of fens; the first one was an interesting rich fen near Kynžperk nad Ohří with *Sesleria uliginosa* that yielded several typical rich-fen species including *Tomentypnum nitens*, *Sphagnum warnstorffii*, *Scorpidium cossonii*, *Hypnum pratense* or *Chiloscyphus pallescens*. The poor fen in the nature reserve Mechové údolí SE of Cheb, notable for its occurrence of *Hammarbya paludosa*, brought *Riccardia chamedryfolia*, *Cephalozia loitlesbergeri*, *Kurzia pauciflora* and *Cleistocarpidium palustre* to the list of notable records, along with several other less common species like *Sphagnum subnitens*, *Amblystegium radicale*, *Calypogeia fissa* and *Riccardia multifida*. The Soos Nature Reserve close to Františkovy Lázně, with partly exploited

poor to moderately rich fens, known in particular for its demonstration of volcanic activity including mineral springs and mofettes, rewarded us with the re-discovery of the more than 50 years missing in the Czech Republic *Hennediella heimii* at one of the springs; other interesting records included the inconspicuous *Cephaloziella spinigera* in the undisturbed part of the poor fen and *Brachythecium campestre* in rich colonies along the educational trail.

Literatura

- Duda J. (1974): *Cephaloziella subdentata* Warnst. – In: Duda J. & Váňa J., Die Verbreitung der Lebermoose in der Tschechoslowakei [Rozšíření játrovek v Československu] – XV, Časopis Slezského Muzea, Ser. A, 23: 17–36, p. 29–30.
- Duda J. (1986): *Kurzia pauciflora* (Dicks.) Grolle. – In: Duda J. & Váňa J., Rozšíření játrovek v Československu – XLV, Časopis Slezského Muzea Opava, Ser. A, 35: 21–30, p. 26–28.
- Hauptová M. (1978): Rozšíření rodu *Pottia* (Reichenb.) Ehrh. ex Fürnr. na území Československa. – Ms. [Diplomová práce, depon. in: Knihovna katedry botaniky PřF UK, Praha]
- Kučera J. & Váňa J. (2005): Seznam a červený seznam mechorostů České republiky (2005). – Příroda 23: 1–104.
- Müller F. (2004): Verbreitungsatlas der Moose Sachsens. – Lutra Verlag, Tauer. [309 p.]
- Novotný I. (1993): Rod *Pleuridium* Rabenh. (*Musci: Ditrichaceae*) v Československu. – Acta Musei Moraviae, Sci. Nat., 77: 99–121.
- Plášek V. & Marková I. (2007): *Orthotrichum pulchellum* (*Orthotrichaceae, Musci*), new to Czech Republic. – Acta Musei Moraviae, Sci. Biol., 92: 223–228.
- Plášek V. & Marková I. (2008): *Orthotrichum pulchellum*. – In: Blockeel T. L. & al., New national and regional bryophyte records, 18, p. 163–164, Journal of Bryology 30: 161–166.
- Váňa J. (1981): *Riccardia chamedryfolia* (With.) Grolle. – In: Duda J. & Váňa J., Rozšíření játrovek v Československu – XXXII, Časopis Slezského Muzea Opava, Ser. A, 30: 193–209, p. 198–200.
- Váňa J. (1985): *Cephalozia loitlesbergeri* Schiffn. – In: Duda J. & Váňa J., Rozšíření játrovek v Československu – XLIII, Časopis Slezského Muzea Opava, Ser. A, 34: 109–124, p. 121–122.

ZAJÍMAVÉ BRYOFLORESTICKÉ NÁLEZY XII.

Interesting bryofloristic records, XII

Jan K u č e r a (ed.)

Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích, Přírodovědecká fakulta, Branišovská 31, CZ–370 05 České Budějovice, e-mail: kucera@prf.jcu.cz

Nomenklatura a stupeň ohrožení jednotlivých druhů je udáván podle Seznamu a červeného seznamu mechorostů ČR (Kučera & Váňa 2005). Souřadnice jsou udávány buď jako pravoúhlé v systému S-42 nebo jako geografické v systému WGS-84.

Lophozia grandiretis VU (J. Kučera)

– Česká rep., Vysočina, okr. Havlíčkův Brod: Obrvaň: u lesní cesty v údolí Jestřebnice, 1,11 km sz. centra obce [S-42: M33 E 3517.99, N 5509.12, kv. 6257c], 390–400 m, kyselá, slabě stíněná zem na břehu lesní cesty, spolu s *Diplophyllum obtusifolium*, *Scapania nemorea*, *Cephalozia bicuspidata*, 25. 4. 2009 leg. J. Kučera (13447), herb. CBFS.

Velmi vzácná játrovka, zaznamenaná recentně vícekrát pouze v Labských pískovcích, v bližším okolí lokality pouze ve 40. letech na Svitavsku a ve Žďárských vrších u Cikháje (srv. Váňa 1990, Kučera & al. 2003).

Bryum barnesii J.B. Wood (J. Kučera)

– Česká rep., Vysočina, okr. Havlíčkův Brod: Obrvaň: na cestě ke zřícenině Chřenovického hradu, ca 700 m zsz. centra obce [S-42: M33 E 3518.23, N 5508.66, kv. 6257d], 470–480 m, na neutrální půdě při okraji polní cesty, 25. 4. 2009 leg. J. Kučera (13435), herb. CBFS.